

VIERDE AANVULLING OP DE NAAMLIJST VAN NEDERLANDSE

SLUIPVLIEGEN (DIPTERA: TACHINIDAE)

Theo Zeegers

De familie der sluipvliegen is één der soortenrijkste vliegenfamilies in ons land. De larven ontwikkelen zich inwendig in ongewervelden, veelal vlinderrupsen. De familie is in ons land relatief goed bestudeerd. In dit artikel wordt wederom een soort voor het eerst uit ons land vermeld. Hiermee komt het totaal aantal soorten dat in Nederland ooit vastgesteld is op 334.

INLEIDING

Zeegers (2002) geeft de meest recente naamlijst van inlandse Tachinidae. Zeegers (2010, 2012) voegt hier in totaal acht soorten aan toe. In deze bijdrage wordt wederom een soort voor het eerst uit ons land gemeld, op grond van een enkel exemplaar: *Pexopsis aprica* (Meigen, 1824) (fig. 1-4).

CLASSIFICATIE

Het genus *Pexopsis* Brauer & Bergenstamm, 1889 behoort tot het tribus Goniini. Binnen dit tribus valt het genus op door een sterk afwijkend kop-profiel in zij aanzicht: de parafacial is bijzonder

breed, mede door de sterk convexe gezichtslijst, en de wang (gena) is nog breder dan de parafacial (fig. 3). Karakteristiek voor het genus is de diepe uitholling in het gezicht waar de antennes in verborgen gaan (Tschorsnig & Richter 1998). Het genus is wijdverspreid in de oude wereld (O'Hara 2012). In het Palaearctisch gebied komen zeven soorten voor, waarvan alleen *P. aprica* in Europa voorkomt.

AREAAL

Pexopsis aprica komt verspreid voor in Zuid- en Midden-Europa en is ook gemeld uit Zweden

Figuur 1. *Pexopsis aprica*, vrouwtje van Winterswijk, habitus dorsaal. Alle foto's Theo Zeegers.

Figure 1. *Pexopsis aprica*, female of Winterswijk, habitus dorsal. All photos Theo Zeegers.

Figuur 2. *Pexopsis aprica*, vrouwtje van Winterswijk, habitus lateraal.

Figure 2. *Pexopsis aprica*, female of Winterswijk, habitus lateral.

Figuur 3. *Pexopsis aprica*, vrouwtje van Winterswijk, kop in zij aanzicht.

Figure 3. *Pexopsis aprica*, female of Winterswijk, head in lateral view.

Figuur 4. Vindplaats van *Pexopsis aprica* in Nederland.
Figuur 4. Record of *Pexopsis aprica* in the Netherlands.

(Tschorsnig et al. 2013) en Litouwen (Lutovinovas 2009). In Duitsland komt de soort noordelijk tot Nordrhein-Westfalen wijdverspreid voor, maar is overal zeer zeldzaam (Tschorsnig & Herting 1994). Gosseries & Wyatt (1991) melden de soort voor België. Op grond van het voorkomen in aangrenzende gebieden, werd de soort opgenomen in de tabel van Zeegers (1992).

NEDERLAND

1 ♀, Winterswijk, Willinks Weust (N 51°50'57" E 6°46'49'), 10.v.2013, leg. Th. Zeegers, van bloeiende paardebloem *Taraxacum* (col. Th. Zeegers, Soest).

De vondst bij Winterswijk sluit min of meer bij aan het voorkomen in Duitsland. De gevonden locatie is zeer onlangs aangewezen als Natura2000 locatie (DLG 2013). De vlieg werd verzameld van een paardenbloem *Taraxacum officinale* op een

weilandje ingesloten door loofbos met zomereik *Quercus robur* en haagbeuk *Carpinus betulus*. Gezien de verse staat van de vlieg en het extreem koude voorjaar van 2013 (KNMI 2013) is het onaanneemlijk dat het hier een zwerver of migrant betreft. De kans lijkt reëel dat er ter plaatse een kleine populatie aanwezig is.

BIOLOGIE

Pexopsis heeft microtype eieren net als alle andere soorten van het tribus Goniini. Deze eieren worden niet direct op de gastheer afgezet, maar op de waardplant van de gastheer om vervolgens opgegeten te worden (Herting 1960). *Pexopsis aprica* heeft een sterk afwijkende waardkeuze, namelijk volwassen meikevers *Melolontha melolontha* (Linnaeus, 1758) en *Rhizotrogus aestivus* (Olivier, 1789). Laatstgenoemde is recent in ons land alleen in Zuid-Limburg aangetroffen, waardoor de meikever de aanneemlijke gastheer is bij Winterswijk.

Niet alleen de soort is hier ongebruikelijk, maar ook het feit dat de gastheer volwassen is. Klaarblijkelijk heeft het genus *Pexopsis* in haar evolutie de overstap weten te maken van op eiken levende vlinderrupsen naar volwassen meikevers.

DANKWOORD

Mijn dank gaat uit naar Staatsbosbeheer, die vergunning verleende voor het bezoeken van Willinks Weust.

LITERATUUR

- DLG 2013. Willinks Weust. – natura2000beheerplannen. nl/pages/willinks-weust.aspx
- Gosseries, J. & N. Wyatt 1991. Tachinidae. – In: P. Grootaert, L. de Bruyn & M. de Meyer (eds.), Catalogue of the Diptera of Belgium. Documents de Travail de l'I.R.S.N.B. 70:199-208.
- Herting, B. 1960. Biologie der westpaläarktischen Raupenfliegen Dipt., Tachinidae. – Monographien zur angewandten Entomologie 16: 1-188.
- Herting, B. 1984. Catalogue of Palearctic Tachinidae (Diptera). – Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, Serie A 369: 1-228.
- KNMI 2013. Koud voorjaar 2013. www.knmi.nl/cms/content/113264/koud_voorjaar_2013.
- Lutovinovas, E. 2009. www.diptera.info/forum/view-thread.php?forum_id=5&thread_id=21110.
- O'Hara, J. 2012 World genera of the Tachinidae (Diptera) and their regional occurrence, version 7.0. – www.nadsdiptera.org/Tach/WorldTachs/Genera/Gentach_ver7.pdf.
- Tschorsnig, H.-P. & B. Herting 1994. Die Raupenfliegen (Diptera: Tachinidae) Mitteleuropas: Bestimmungstabellen und Angaben zur Verbreitung und Ökologie der einzelnen Arten. – Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, Serie A 506: 1-170.
- Tschorsnig, H.-P. & V. Richter 1998. 3.54 Family Tachinidae. – In: Papp, L. & B. Darvas (eds.), Contribution to a manual of Palearctic Diptera, Volume 3, Higher Brachycera. Science Herald, Budapest: 691-827.
- Tschorsnig, H.-P., V.A. Richter, P. Cerretti, T. Zeegers, C. Bergström, J. Vanhara, G. van de Weyer, C. Bystrowsky, C. Raper, J. Ziegler & Z. Hubenov 2013. Tachinidae. – Fauna Europaea version 2.6.2, www.faunaeur.org. [geraadpleegd 23.VIII.2014]
- Zeegers, Th. 1992. Tabel tot de grotere sluipvliegen en horzels van Nederland. – Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht.
- Zeegers, Th. 2002. Family Tachinidae. – In: P.L.Th. Beuk (ed.), Checklist of the Diptera of the Netherlands. KNNV Uitgeverij, Utrecht: 350-371.
- Zeegers, Th. 2010. Tweede aanvulling op de naamlijst van Nederlandse sluipvliegen (Diptera: Tachinidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 34: 55-66.
- Zeegers, Th. 2012. Derde aanvulling op de naamlijst van Nederlandse sluipvliegen (Diptera: Tachinidae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 38: 83-88.

SUMMARY

Fourth update on the checklist of Dutch tachinid flies (Diptera: Tachinidae)

The first record of *Pexopsis aprica* for the Netherlands is described, based on one female collected near the eastern border. This brings the total number of tachinid species recorded from the Netherlands to 334.

Th. Zeegers
Eikenlaan 24
3768 EV Soest
th.zeegers@xs4all.nl

